

وقتی همه گروه‌های
استثنایی را با هم در نظر
بگیرید، جامعه بزرگی
را تشکیل می‌دهند.
گفته می‌شود معلولان
بزرگ‌ترین اقلیت در
جهان هستند. ۶۰۰ تا
۷۰۰ میلیون معلول در
جهان هستند و هیچ
اقلیتی در دنیا با این
تعداد وجود ندارد

کتاب‌هایی دربارهٔ بزرگ‌ترین اقلیت جهان

گپ‌وگفتی با علی اسلامبولچی، سرگروه داوران آموزش و پرورش کودکان استثنایی

کتاب‌ها ویژگی‌های روان‌شناختی، نیازهای آموزشی، توان‌بخشی و... این گروه از دانش‌آموزان را بررسی می‌کند. در این دوره از جشنواره کتاب‌هایی که دربارهٔ کودکان کم‌توان ذهنی و آسیب‌دیدگان بینایی باشند نسبت به گروه‌های دیگر کمتر بود. اما درباره «اوتیسم» و نیز کودکانی که اختلالات رفتاری دارند کتاب‌های زیادی به دستمان رسید. در نهایت کتابی که مستقیماً برای این گروه از دانش‌آموزان نوشته شده باشد نسبتاً کم است. می‌توان گفت در این بخش با کمبود مواجه هستیم گرچه میزان کتاب‌های تألیفی نسبت به ترجمه رشد چشمگیری داشت.

◀ آثار امسال ویژگی خاصی داشتند؟

بله. جنبهٔ کاربردی آثار بیشتر بود. به علاوه اینکه نگاه‌های جدیدی به حوزه کودکان استثنایی دیده می‌شود. مثل الگوی غذایی برای کودکان استثنایی. مورد دیگری که نظر ما را جلب کرد کتاب‌هایی بود که مترجمان آن‌ها از اولیای کودکان اوتیسم بودند. یا کتابی بود که مترجم آن، خودش از دانش‌آموزان استثنایی بوده و اکنون فارغ‌التحصیل دانشگاه است.

◀ پس آثار امسال تنوع خوبی داشتند.

بله. تنوع کتاب‌های گروه ما زیاد است. به این دلیل که گرچه همه کتاب‌ها زیر نام آموزش و پرورش کودکان استثنایی جمع

اشاره

علی اسلامبولچی، سرگروه داوران آموزش و پرورش کودکان استثنایی، می‌گوید کتاب‌هایی که در این حوزه منتشر می‌شوند بیش از آن که برای کودکان استثنایی باشند، دربارهٔ آن‌ها هستند. به گفتهٔ وی در کتاب‌هایی که امسال در این حوزه به جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد رسیده‌اند جنبهٔ کاربردی و نگاه‌های نو به این کودکان غلبه دارد.

◀ آقای اسلامبولچی، از داوری آثار حوزه کودکان استثنایی برایمان بگویید.

نزدیک به ۱۰۰ عنوان کتاب در گروه کودکان استثنایی در کتاب‌نامه اخیر رشد معرفی شده بود که از آن میان حدود ۵۵ عنوان به مرحلهٔ بعد راه یافتند. ما در غربالگری اولیه از میان آن‌ها، ۱۴ عنوان را واجد حضور در مرحلهٔ دوم داوری دانستیم. داوران گروه نظرات خود را دربارهٔ این کتاب‌ها اعلام کردند که از میان آن‌ها هشت عنوان به مرحلهٔ نهایی داوری و رقابت راه یافتند. در نهایت هم یک کتاب به‌عنوان اثر برگزیده و یک عنوان اثر تقدیری معرفی شدند.

◀ آثار، بیشتر برای چه گروهی از مخاطبان بودند؟

بیشتر دربارهٔ کودکان استثنایی هستند و نه برای آن‌ها. بیشتر

شده، اما خود شامل هفت گروه می‌شود: کودکان کم‌توان ذهنی، آسیب‌دیدهٔ بینایی، آسیب‌دیدهٔ شنوایی، کودکان دارای اختلالات هیجانی رفتاری، کودکان معلولان جسمی حرکتی، گروه اختلالات خاص یادگیری و گروه چندمعلولیتی. به هر یک از این گروه‌ها می‌توان از بعد آموزشی، پرورشی، توان‌بخشی، مشاوره، مددکاری و... وارد شد. در واقع مخاطبان ما متنوع‌اند و هر کدام نیازهای خاصی دارند که در آن حوزه‌ها هم تنوع وجود دارد.

◀ فکر می‌کنید این آثار نیازهای مخاطبان را تأمین می‌کنند؟

به‌نظر می‌رسد باید کتاب‌های بیشتری برای والدین در این حوزه تولید شوند؛ چون بدون حضور و کمک والدین و ارتقای دانش و توانایی آن‌ها کارمان ابتر می‌ماند. بنابراین آن‌ها نیاز به اطلاعات بیشتری دارند. در حالی که بیشتر آثار برای دانشجویان، کارشناسان و متخصصان این حوزه نوشته یا ترجمه می‌شوند.

◀ برای تشویق ناشران و مؤلفان به تولید آثار بیشتر در این حوزه چه پیشنهادی دارید؟

خانواده‌های کودکان استثنایی شرایط متفاوتی دارند. هزینه‌های بالایی دارند که حتی خرید کتاب را برای آن‌ها سخت می‌کند. اگر به ناشرانی که در این حوزه فعالیت می‌کنند، کمکی شود که بیشتر در این حوزه کار کنند، کمبودها جبران می‌شود. وقتی همهٔ گروه‌های استثنایی را با هم در نظر بگیرد، جامعه بزرگی را تشکیل می‌دهند. گفته می‌شود معلولان بزرگ‌ترین اقلیت در جهان هستند. در واقع ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیون معلول در جهان هستند و هیچ اقلیتی در دنیا با این تعداد وجود ندارد. البته این آمار همهٔ گروه‌ها را دربرمی‌گیرد. مثلاً شیوع نابینایی در جامعه خیلی کم و در حد یک دهم درصد است. در نتیجه جامعهٔ نابینایان کم‌جمعیت است. اگر کتابی برای این جمعیت تولید کنید شانس فروش آن پایین است بنابراین مجبورید تیراژ را پایین بیاورید که در نتیجه هزینه‌ها بالا می‌رود. بنابراین اگر از ناشرانی که در این حوزه فعالیت می‌کنند حمایت‌هایی صورت بگیرد استقبال می‌کنند.

◀ یکی از اهداف جشنواره معرفی آثار مناسب هر گروه به مخاطبان است. فکر می‌کنید در گروه آموزش و پرورش استثنایی جشنواره تا چه حد موفق بوده است؟

به‌نظر من خیلی موفق بوده است. کتاب‌هایی که در این زمینه به‌دست ما می‌رسد جمعیت دارند و کم و بیش همه گروه‌ها را دربرمی‌گیرد. اما سؤالی که مطرح است این است که چرا ناشران کمی در این حوزه شرکت می‌کنند؟ مثلاً در حوزهٔ روان‌شناسی و کودکان استثنایی معتبرترین ناشر شرکت نکرده است. یا کتاب‌های بسیار خوبی در بازار هست که آن را در جشنواره شرکت نداده‌اند. به‌نظر می‌رسد باید ناشران مشارکت بیشتری در این حوزه داشته باشند.